

اندیشه امام(ره) نیاز بشر زمانه ماست/ نقش عرفان امام(ره) در انقلاب

استاد خارج حوزه علمیه قم با بیان اینکه یگانه اندیشه ای که می تواند در راستای حفظ منافع ملی و حفظ تمامیت ارضی باشد رویکرد امام راحل(ره) است، گفت: اندیشه امام(ره) نیاز بشر زمانه ماست.

استاد خارج حوزه علمیه قم با بیان اینکه یگانه اندیشه ای که می تواند در راستای حفظ منافع ملی و حفظ تمامیت ارضی باشد رویکرد امام راحل(ره) است، گفت: اندیشه امام(ره) نیاز بشر زمانه ماست.

به گزارش خبرنگار مهر، با وجود اینکه بر روی پیوند ابعاد عرفانی و ابعاد سیاسی شخصیت امام خمینی(ره) بسیار صحبت شده است اما هنوز این تلقی وجود دارد که عرفا معمولا از مباحث سیاسی دوری می جویند و البته این اعتقاد هم تا حدودی سابقه تاریخی دارد و عرفایی در گذشته بودند و الان هم هستند که به اصطلاح گوشه عزلت گزیده و وارد مباحث سیاسی نمی شوند اما حضرت امام خمینی(ره) برعکس بسیاری از عرفا وارد مباحث سیاسی شدند و رهبر قیام و انقلاب بر علیه رژیم شاه و بعدها رهبر حکومت اسلامی شدند. البته از طرفی عده ای از کارشناسان این کار امام(ره) را به عرفان ایشان تفسیر کردند یعنی سفر چهارم سالک و عارف را همان کار امام خمینی(ره) در مبارزه با شاه و هدایت و رهبری مردم برعهده گرفتند معنا می کنند.

حجت الاسلام والمسلمین بهرام دلیر استاد خارج فقه، اصول، فلسفه و عرفان حوزه علمیه قم و عضو هیئت علمی پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی و نویسنده کتاب فلسفه عرفان سیاسی در مورد عرفان سیاسی حضرت امام خمینی(ره) گفت: در بحثهای فلسفی و علوم عقلی می گویند: شیء، ممکن است یا ممکن نیست. وقوع اش احتمال دارد یا نه. چنین اتفاقی ممکن است روی دهد یا نه. در همین راستا سؤالهایی را طرح می کنم، آیا عرفان با سیاست سازگار است؟ آیا عارفان غالباً منزوی هستند و دخالتی در سیاست ندارند؟ محکمترین دلیل برای امکان شیء وقوع شیء است، یعنی وقتی در خارج واقع شده باشد صحبت از امکان که معنا ندارد. نمونه بارز در زمان معاصر امام راحل است که هم عارف است در عرصه سیر و سلوک(عرفان عملی)، عامل و عارف بزرگی است. هم در عرفان نظری صاحب کرسی تدریس بوده است. قبل از انقلاب تدریس داشته و متنهای کلاسیک حوزوی در عرفان نظری را تدریس می کرده است و حاشیه اش بر فصوص و مصباح نیز موجود است.

وی افزود: پس این سؤالات که آیا عرفان ممکن است به سیاست ورود پیدا کند و آیا عرفان و سیاست ممکن است با هم سازگار باشند، در مقابل این پرسشها و پرسشهایی در این راستا می گویم بهترین و استوارترین دلیل، برای امکان شیء، وقوع شیء است و آن وجود امام خمینی(ره) است. چه چیزی در عرفان وجود دارد که در سایر رویکردها وجود ندارد؟ به نظر امام راحل(ره) اگر عرفان نظری در حوزه تدریس و عرفان عملی را در سیر و سلوک و معرفت عرفانی را نداشت انقلاب اسلامی نه به این شکل به وقوع می پیوست و نه به این خوبی امام راحل(ره) وقتی که از دنیا رفتند، چنین بدرقه ای از ایشان می شد.

دلیر در ادامه سخنانش اظهارداشت: به گمانم بدرقه ای که از امام خمینی(ره) بعد از رحلت ایشان انجام شد از استقبالش در فرودگاه مهرآباد و در روز 12 بهمن ماه 57 بیشتر بوده است. تصاویر این دو روز موجود و گویاست. سر اینکه یک رهبر مدتی حکومت می کند و در زمان رحلتش از زمان شروع کار حکومت محبوبتر می شود ریشه در رگه های عرفانی دارد. چون عبادت عارفانه حضرت حق اگر تحقق پیدا کند پروردگار عالم محبت آن عابد و عارف را به تمام آب زلال جهان خاکی می ریزد و همه مردم عالم که به دنبال حقیقت و معرفت اند به آن فرد عشق می ورزند. بسیاری افرادی که در سراسر جهان به امام عشق می ورزند. نامه هایی که بیرون از مرزها به جماران سرازیر بود کم و بیش منعکس شده و همه با آن آشنا هستند. بسیاری افرادی که با امام دیدار کردند و متحول شدند.

وی تأکید کرد: به نظرم تکیه گاه حقیقی امام راحل(ره)، پروردگار عالم بود که در هشت سال دفاع مقدس جوانهای ما به فرمان امام(ره) جانها فدا کردند. جوانها و مادران و پدران مملکت در این راه فداکاری ها کردند و در راه اندیشه و اهداف و آرمانهای امام راحل(ره) که اسلام ناب محمدی(ص) بود فدا کنند. پس عرفان با سیاست سازگار است.

عضو هیئت علمی پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی اظهارداشت: در کتاب فلسفه عرفان سیاسی به نوعی به این پرسشها پاسخ گفتیم که توسط پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی منتشر شده است. سعی این کتاب نشان دادن این است که عرفان با سیاست سازگار است. متأسفانه از ناحیه حکومتها و ملتها به عرفا بی مهری شده است و الا اگر به عرفا مراجعه می کردند به گمانم بین رویکردهای دانشی و دانشمندان گوناگون در دانشهای مختلف زیباترین دانش، مهربان ترین و دانشمند آن دانش برای ملک و ملت عرفان است و عارف. در طول تاریخ نجم الدین کبری به دست مغولها شهید می شود، لباس رزم می پوشد و مغولیان پیشنهاد می کنند که تو با اهل و عیال بیرون بیا کاری با تو نداریم، گفت: من در خوشی ها در کنار این ملت بودم، در ناخوشی ها آنها را تنها نمی گذارم. گفتند با هزاران نفر از مریدانت بیرون بیا، گفت: نه! لباس رزم پوشید و در مقابل تجاوز ایستاد و به شهادت رسید.

وی تصریح کرد: امام راحل(ره) به عنوان نماد عرفان کلاسیک زمان معاصر تربیت یافته مرحوم شاه آبادی با ویژگیهایی که داشت یک روز در مملکتی به نام ایران با همه سختی هایی که پشت سر گذاشته بودیم، هفتاد و چند نفر از سران کشور رئیس جمهور و نخست وزیر و ... شهید شدند ولی مملکت تکان نخورد. شهدای بزرگی مانند بهشتی، مفتاح و مطهری و ... را از دست

دادیم اما مملکت تکان نخورد و آرام است. این آرامش، با سرکوب ملت و زور ایجاد نشد بلکه ملت به اشاره امام(ره) آرام بودند و حرکت می کردند. حالت کاریزماتیک حضرت امام(ره) از پایه های عرفانی و خداواری و آخرت باوری ایجاد شده بود، لذا در اندیشه و رویکرد عرفانی وقتی وارد سیاست می شود، استبداد، دیکتاتوری و خودرأیی، کینه، کدورت، امثال و ذلک وجود نخواهد داشت هم خود صاحب صفاست و پیوند با حضرت حق دارد هم بذر صفا و صمیمیت را در بین احزاب و ملت می پاشد. رابطه احزاب با امام، رابطه ملت با امام(ره)، رابطه خانواده های شهدا با امام چگونه بود؟ باید اینها ترویج شود.

نویسنده کتاب فلسفه عرفان سیاسی در پایان سخنانش گفت: در دهه فجر انقلاب اسلامی سعی کنیم اندیشه های ناب امام راحل(ره) را از آثاری که بر جای مانده است دوباره بازخوانی کنیم که امروز جامعه ما سخت به این اندیشه امام نیازمند است. اگر اندیشه امام راحل جاری و ساری شود و در تربیونها تبلیغ شود حالت اپوزیسیون به خود نمی گیرد. بد اخلاقی ها را شاهد نخواهیم بود. به گمانم اندیشه امام(ره) نیاز بشر زمانه ماست. دنیا توجه بکند یا نکند، حقیقت سر جای خود هست، ما باور کنیم یا نکنیم روز، روز و شب، شب است. در بحثهای سیاسی امروز یعنی در تعامل دولت و حاکمیت با ملت، تعامل دولت در حوزه بین الملل یگانه اندیشه ای که می تواند در راستای حفظ منافع ملی و حفظ تمامیت ارضی باشد رویکرد امام راحل(ره) است. رویکرد امام راحل(ره) می تواند پایه های چهارگانه انقلاب اسلامی یعنی استقلال، آزادی، جمهوری اسلامی را تضمین کند.